

تاریخ به مثابه ابزار توجیه؛ بررسی مجلد ششم تاریخ بر مبنای نظریه تاریخ‌گرایی نو

معین کمالی‌راد^۱

چکیده

تأکید نظریات جدید ادبی بر کاربرد فنون بلاغی و ادبی در سایر متون، این امر را به خاطر می‌آورد که این اسلوب صرفاً مختص به متون ادبی نیست. شباهت‌هایی که امروزه به قلمرو ادبیات و تاریخ نسبت داده می‌شود، مرزهای محسوس این دو را دچار خدشه می‌کند و همگونی و قرابت این دانش‌ها را تصریح می‌نماید. مورخان برای آنکه اثر خود را به متنی منسجم و خواندنی بدل کنند، از همان عناصری بهره می‌گیرند که در داستان‌نویسی کاربرد دارد. لذا چینش، گزینش، حذف و زاویه دید داستان در خدمت اهداف مورخ سامان می‌یابد. مطابق نتایج یافته شده در این پژوهش، بازگشت به عقب در سیر طبیعی روایت در آغاز جلد ششم به این دلیل منظور گشته تا برای به قدرت رسیدن امیرمسعود غزنوی سابقه‌ای مطلوب ساخته شود. افزون بر اینکه با منسوب کردن صفات حسنه به مسعود غزنوی، پادشاهی حق طبیعی او قلمداد می‌شود. بیهقی آغاز مجلد ششم را به گونه‌ای تنظیم می‌کند تا مبدأ این جلد، که در برگزیده تاریخ پادشاهی مسعود است، با بررسی صلاحیت‌های ذاتی او آغاز گردد، در نتیجه اعمال او در برابر برادرش بدین وسیله مشروعیت یابد.

کلیدواژه‌ها: تاریخ بیهقی، تاریخ‌گرایی نو، داستان، مسعود غزنوی.

---

^۱ دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه گیلان، رشت. ایران

History as a Justification Tool; Review of the Sixth Volume of Beyhaqi History Based on The Theory of New Historicism

². Moein Kamali Rad

Abstract

The Emphasis of New Literary Theories on the Use of Rhetorical and Literary Techniques in Other Texts Reminds Us That, This Style is Not Only Specific to Literary Texts. The Similarities That Are Attributed to the Realms of Literature and History Today Damage the Tangible Boundaries of the Two and Specify the Homogeneity and Affinity of These Knowledges. In Order to Turn Their Work Into a Coherent and Readable Text, Historians Use the Same Elements that Are Used in Story Writing. Therefore, the Arrangement, Selection, Deletion and Perspective of the Story are Arranged in the Service of the Historian's Goals. According to the Results Found in this Research, Going Back in the Natural Course of the Narration at the Beginning of the Sixth Volume Was Meant to Create a Favorable Precedent for Amir-Masoud of Ghaznavi to Come to Power. In Addition, by Attributing Good Qualities to Masoud-Ghaznavi, the Kingship is Considered His Natural Right. Beyhaqi Arranges the Beginning of the Sixth Volume in Such a Way That the Origin of This Volume, Which Includes the History of the Kingdom of Masoud, Begins with the Examination of his Inherent Qualifications, Thus Legitimizing His Actions Against His Brother.

Key-words: Beyhaqi History, New Historicism, Story, Masoud Ghaznavi

---

1. PhD Candidate in Persian Language & Literature, Guilan University, Rasht, Iran.

moeinkamali70@gmail.com